

Studia Pedagogiczne

Problemy społeczne,
edukacyjne i artystyczne

TOM 26

Wydawnictwo
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego
Kielce

2015

RADA NAUKOWA / EDITORIAL BOARD

Jean Baratgin (Francja), Małgorzata Bielecka (UJK), Amy Cutter-Mackenzie (Australia), Wanda Drózka (UJK), Wiesław Jamrożek (UAM), Marek Konopczyński (Pedagogium), Sławomir Koziej (UJK), Dariusz Kubinowski (UMCS), Deniz Kurtoğlu Eken (Turcja), Stefan M. Kwiatkowski (APS), Bożena Matyjas (UJK), Jerzy Mądrawski (UJK), Jerzy Prokop (Czechy), Andrzej Radziewicz-Winnicki (UZ), Alina Rynio (KUL), Barbara Smolińska-Theiss (APS), Adriana Wiegerová (Słowacja)

KOLEGIUM REDAKCYJNE / EDITORIAL COMMITTEE

Redaktor naczelny: prof. zw. dr hab. Bożena Matyjas – bozena.matyjas@ujk.edu.pl
Zastępca redaktora naczelnego: Paulina Forma – paulina.forma@ujk.edu.pl
Sekretarz: Małgorzata Stawiak-Ososińska – M.Stawiak@ujk.edu.pl
Zastępca sekretarza: Anna Wileczek – anna.wileczek@ujk.edu.pl

REDAKTORZY JĘZYKOWI / LANGUAGE EDITORS

Agnieszka Szplit – agnieszka.szplit@gmail.com
Paul Siayor – paulsiayor@onet.eu
Anna Wileczek – anna.wileczek@ujk.edu.pl

REDAKTORZY TEMATYCZNI / THEMATIC EDITORS

Małgorzata Bielecka, sztuki piękne – m.bielecka@interia.pl,
Wanda Drózka, pedagogika wanda.drozka@ujk.edu.pl,
Halina Król, pedagogika – krolhalina@poczta.fm,
Jerzy Mądrawski, muzyka – jerzy.madrawski@ujk.edu.pl,
Ewa Parkita, muzyka – ewa.parkita@ujk.edu.pl,
Anna Stawecka, psychologia – anna.stawecka@wp.pl,
Małgorzata Stawiak-Ososińska, historia – M.Stawiak@ujk.edu.pl,
Urszula Ślusarczyk, sztuki piękne – urszula.slusarczyk@ujk.kielce.pl,
Małgorzata Wolska-Długosz, pedagogika – mwolskadlugosz@ujk.edu.pl

REDAKTOR STATYSTYCZNY / STATISTIC EDITOR

Ryszard Błaszkiwicz – r.blaszkiewicz@ujk.edu.pl

RECENZENCI / REVIEWERS

Anna Babicka-Wirkus (Akademia Pomorska w Słupsku), Sylwia Badora (PWSZ Tarnobrzeg),
Mª-Montserrat Castro-Rodríguez (Hiszpania), Sławomir Chrost (UJK), Wanda Drózka (UJK),
Marek Grzywaczewski, (UHP Radom), Anna Hajdukiewicz (Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach),
Tzina Kalogirou (Turcja), Anna M. Kola (UMK), Monika Łodej (UJK),
Iwona Nowakowska-Kempna (Akademia im. Jana Długosza), Witold Starnawski (UKSW),
Anna Szafrąńska-Gajdzica (UŚ), Stefania Walasek (UWr), Mirosława Wawrzak-Chodaczek (UWr),
Bożena Zboina (WSBiP Ostrowiec Św.), Jan Zimny (KUL)

Adres redakcji / Editorial Correspondence

25-029 Kielce, ul. Krakowska 11
tel.: 48 41 349 67 25; fax: 48 41 349 67 26
e-mail: studia.pedagogiczne@ujk.pl, paulina.forma@ujk.edu.pl

Opracowanie redakcyjne – Olga Darewicz-Uberman
Projekt okładki – Marzena Buksińska
Formatowanie komputerowe – Marzena Buksińska

„Studia Pedagogiczne. Problemy społeczne, edukacyjne i artystyczne” są kontynuacją „Kieleckich Studiów Psychologicznych” (1986), „Kieleckich Studiów Pedagogicznych i Psychologicznych” (1989), „Studiów Pedagogicznych Akademii Świętokrzyskiej” (2003), „Studiów Pedagogicznych Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego” (2008)

Copyright © by Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2015

Czasopismo indeksowane w BazHum, Index Copernicus

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

MAŁGORZATA STAWIAK-OSOSIŃSKA, Dla społeczeństwa i nauki ... Życie i działalność społeczna sir Beniamina Thompsona hrabiego Rumford	11
MARIYA OLIJNYK, NATALIYA MACHYNSKA, Formation and Development of Preschool Education and Teacher Training in the Bukovyna (the 19 th and the beginning of the 21 st century)	23
DANUTA KRZEŚNIAK-FIRLEJ, STANISŁAW MAJEWSKI, Szkolnictwo wyższe w Polsce w pierwszej połowie XX stulecia – zarys dziejów, przemiany i organizacja	35
WALDEMAR FIRLEJ, STANISŁAW MAJEWSKI, Odbudowa szkolnictwa wyższego w Polsce w nowej rzeczywistości społeczno-politycznej po II wojnie światowej	57
PAULINA FORMA, KATARZYNA PAŁKA, Educational activities undertaken in Poland for children and youth at risk of social exclusion	75
YULIYA DERKACH, Spiritual and Moral Culture as the Component of the Professional Culture of Teacher	91
JUSTYNA DOBROŁOWICZ, Paradygmat interpretacyjny w jakościowych badaniach społecznych	99
SŁAWOMIR CHROST, Hermeneutyka w badaniach pedagogicznych – szanse i zagrożenia	113
BARBARA KLASIŃSKA, The Renaissance of the Research on Interests and a Systemic Paradigm	129
JUSTYNA DOBROŁOWICZ, Discourse analysis as a method of discovering social reality	141
PAULINA FORMA, Socjalizacja poprzez media społecznościowe. Szansa i zagrożenie	151
RYSZARD BŁASZKIEWICZ, Invisible web academic search engines	161
PAULINA BARAŃSKA, Digital natives – modern teenagers' use of the new media	173

BADANIA I KOMUNIKATY

ANNA RÓG, PATRYCJA SKRZYPEK, <i>Dobry człowiek w opiniach dzieci w wieku przedszkolnym</i>	191
BOŻENA MATYJAS, <i>The culture of spending free time in families with primary school students</i>	205
TETIANA KOLTUNOVYCH, <i>Peculiarities of professional burnout of preschool teachers-pensioners</i>	215
BEATA ZIĘBA-KOŁODZIEJ, <i>Potrzeba, konieczność czy moralny obowiązek? Opieka nad niesamodzielnym seniorem w rodzinie</i>	235

RECENZJE, SPRAWOZDANIA I OPINIE

Władysława Szulakiewicz, <i>O uczących i uczonych – szkice z pedeutologii historycznej</i> , Toruń 2014 – HANNA MARKIEWICZOWA	259
<i>Historyczno-społeczne aspekty starzenia się i starości</i> , red. Małgorzata Stawiak-Ososińska i Agnieszka Szplit, Agencja Reklamowa TOP – Drukarnia Cyfrowa, Kielce 2014 – BOŻENA ZBOINA	265
Tomasz Łączek, <i>Społeczne i edukacyjne uwarunkowania sukcesu życiowego młodzieży</i> (Social and educational determinants of youth's success stories), Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2014 – MARTA WILK	267
Beata Górnicka, <i>Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej – wybrane zagadnienia. Podręcznik akademicki</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2015 – MAŁGORZATA WOLSKA-DŁUGOSZ	273

CONTENTS

ARTICLES & ESSAYS

MAŁGORZATA STAWIAK-OSOSIŃSKA, For society and science... Life and social activity of sir Benjamin Thompson count von Rumford ...	11
MARIYA OLIJNYK, NATALIYA MACHYNSKA, Początki i rozwój wychowania przedszkolnego i kształcenia nauczycieli edukacji przedszkolnej na Bukowinie (od XIX do początku XXI wieku)	23
DANUTA KRZEŚNIAK-FIRLEJ, STANISŁAW MAJEWSKI, Higher education in Poland in the first half of the 20 th century – an outline of the history, transformation and organization	35
WALDEMAR FIRLEJ, STANISŁAW MAJEWSKI, The reconstruction of higher education in Poland in the new socio-political reality after World War II ...	57
PAULINA FORMA, KATARZYNA PALKA, Działania edukacyjne podejmowane w Polsce na rzecz dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym	75
YULIYA DERKACH, Kultura duchowa i moralna jako składnik kultury zawodowej nauczyciela	91
JUSTYNA DOBROŁOWICZ, The interpretive paradigm in qualitative social studies	99
SŁAWOMIR CHROST, Hermeneutics in educational research – opportunities and threats	113
BARBARA KLASIŃSKA, Renesans badań nad zainteresowanymi a paradygmat systemowy	129
JUSTYNA DOBROŁOWICZ, Analiza dyskursu jako metoda poznawania rzeczywistości społecznej	141
PAULINA FORMA, Socialization through social media. Opportunity and risk	151
RYSZARD BŁASZKIEWICZ, Wyszukiwarki akademickie ukrytych stron internetowych	161
PAULINA BARAŃSKA, Cyfrowi tubylcy – współcześni nastolatkwie użytkownikami nowych mediów	173

RESEARCHES & STATEMENTS

ANNA RÓG, PATRYCJA SKRZYPEK, <i>A good human being, according to preschool children</i>	191
BOŻENA MATYJAS, <i>Kultura spędzania wolnego czasu w rodzinach uczniów szkoły podstawowej</i>	205
TETIANA KOLTUNOVYCH, <i>Specyfika wypalenia zawodowego u emerytowanych nauczycieli przedszkoli</i>	215
BEATA ZIĘBA-KOŁODZIEJ, <i>Need, necessity or moral obligation? – dependent senior citizen care within a family</i>	235

REVIEWS, REPORTS & OPINIONS

Władysława Szulakiewicz, <i>O uczących i uczonych – szkice z pedeutologii historycznej</i> , Toruń 2014 – HANNA MARKIEWICZOWA	259
<i>Historyczno-społeczne aspekty starzenia się i starości</i> , red. Małgorzata Stawiak-Ososińska i Agnieszka Szplit, Agencja Reklamowa TOP – Drukarnia Cyfrowa, Kielce 2014 – BOŻENA ZBOINA	265
Tomasz Łączek, <i>Społeczne i edukacyjne uwarunkowania sukcesu życiowego młodzieży</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2014 – MARTA WILK	267
Beata Górnicka, <i>Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej – wybrane zagadnienia. Podręcznik akademicki</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2015 – MAŁGORZATA WOLSKA-DŁUGOSZ	273